

Суржик як засіб пейоративної оцінки у мові засобів масової комунікації

Тетяна Миколаївна Левченко

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри
української лінгвістики та методики навчання

ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди» (вул. Сухомлинського, 30, Переяслав, 08401, Україна);
e-mail: tanyalevchenko2010@ukr.net; <https://orcid.org/0000-0002-4275-7701>

У статті зазначено, що публіцистичне мовлення покликане створювати громадську думку або виробляти певне ставлення суспільства до тих чи інших явищ і подій внутрішньополітичного й міжнародного життя. Українсько-російський суржик перебуває не тільки у фокусі мовного смаку та загостреної мовленнєвої уваги сучасника, але й у позиції пізнання через його належність до іншої мови, зокрема російської, через його високу частотність і семантичне коректування відповідно до модної комунікації. У мові засобів масової комунікації початку XXI століття суржик найчастіше слугує для передавання мовної неграмотності, відсутності культури мови героїв публікацій, а також для привернення уваги читачів до особи, події, явища, про які йдеться в тексті. Українсько-російський суржик – це переважно відповідники до загальновідомих і широкоживаних нормативних слів. Їх подають здебільшого в цитатах героїв публікацій.

З'ясовано, що пейоративна лексика – це лексичні одиниці, в структуру лексичного значення яких входить конотативний аспект (негативна емотивна сема), за допомогою якого виражається негативне ставлення мовця до адресата. Часто це може бути вульгарна, просторічна, жаргонна лексика. Дослідники пейоративної лексики в мові преси зауважують, що друкованим медіа-текстам притаманна в цілому нейтральність оповідального тону, але останнім часом вживання лексем з негативною оцінкою значно активізувалося.

У мові сучасних засобів масової комунікації серед суржикізмів виділено тематичні групи: слова ввічливості, лексеми на позначення їжі, назви побутових речей, предметів повсякденного користування, особистих речей, а також суржикізми вживають у сфері торгівлі між продавцем і покупцем, подекуди вони мають іронічне забарвлення тощо. Уважаємо, що суржик – це різновид української загальнонародної мови, який виник унаслідок уживання мовцями слів української та російської мов; він створений поза будь-якими нормами й становить загрозу для національної мови. Суржик має цілу низку об'єктивних передумов, зокрема історичного характеру, пов'язаного з російським фактором. Багатовікове насаджування російської мови не могло не позначитися на чистоті мови української.

Ключові слова: засоби масової комунікації, негативна оцінка, пейоративна лексика, суржик

Левченко Т. Н. Суржик как средство пейоративной оценки в языке средств массовой коммуникации

В статье указано, что публицистическая речь призвана создавать общественное мнение или формировать определенное отношение общества к тем или иным явлениям и событиям внутривополитической и международной жизни. Украинско-русский суржик находится не только в фокусе языкового вкуса и обостренного речевого внимания современников, но и в позиции познания из-за его принадлежности к другому языку, в частности русскому, за его высокую частотность и семантическую корректировку в соответствии с модной коммуникацией. В языке средств массовой коммуникации начала XXI века суржик чаще всего служит для передачи речевой неграмотности, отсутствия культуры речи героев публикаций, а также для привлечения внимания читателей к лицу, событиям, явлениям, о которых идет речь в тексте. Украинско-русский суржик – это преимущественно соответствия к общеизвестным и широко используемым нормативным словам. Их подают в основном в цитатах героев публикаций.

Выяснено, что пейоративная лексика – это лексические единицы, в структуру лексического значения которых входит конотативный аспект (отрицательная эмотивная сема), с помощью которого выражается отрицательное отношение говорящего к адресату. Часто это может быть вульгарная, просторечная, жаргонная лексика. Исследователи пейоративной лексики в языке прессы отмечают, что печатным медиа-текстам присуща в целом нейтральность повествовательного тона, но в последнее время употребление лексем с негативной оценкой значительно активизировалось.

В языке современных средств массовой коммуникации среди суржикізмів виділено тематическі групи: слова вежливості, лексеми для обозначения еды, названия бытовых вещей, предметов повседневного пользования, личных вещей, а также суржикізмы употребляют в сфере торговли между продавцом и покупателем, иногда они имеют ироническую окраску. Известно, что суржик – это разновидность украинского общенародного языка, который возник вследствие употребления говорящими слов украинского и русского языков; он создан вне всяких норм и представляет угрозу для национального языка. Суржик имеет целый ряд объективных предпосылок, в частности исторического характера, связанного с российским фактором. Многовековое насаждение русского языка не могло не сказаться на чистоте языка украинского.

Ключевые слова: негативная оценка, пейоративная лексика, средства массовой коммуникации, суржик

Levchenko Tetyana. Surzhyk as a means of pejorative assessment in the language of mass communication

The article states that journalistic broadcasting is intended to create public opinion or to develop an exact attitude of society towards certain phenomena and events of internal political and international life. The Ukrainian-Russian surzhyk is not only focused on the linguistic taste and contemporaries' sharp speech attention, but also on the position of cognition through its affiliation with another language, Russian in particular, because of its high frequency and semantic correction in accordance with fashionable communication. In the language of mass communication at the beginning of the XXI century, surzhyk often serves for the transmission of linguistic illiteracy, the absence of the language culture of the heroes of publications, as well as to attract the attention of readers to the person, events, phenomena referred to in the text. The Ukrainian-Russian surzhyk is basically the correspondence to well-known and widely used normative words. They are presented mainly in quotations of heroes of publications.

It was found out that pejorative vocabulary means lexical units, the lexical meaning of which includes the connotative aspect (negative emotional sem), which expresses the negative attitude of a speaker to an addressee. That may be often vulgar, versatile, slang

vocabulary. Researchers of pejorative vocabulary in the language of the press notice that the printed media texts are full of general neutrality of the narrative tone, but in recent times the use of lexemes with a negative assessment has significantly intensified.

In the language of modern mass media among surzhukisms such thematic groups are distinguished: the words of politeness, tokens on the designation of food, names of household things, items of everyday use, personal things, also surzhukisms are used in the sphere of trade between the seller and the buyer; sometimes they have an ironic coloration, and so on. We consider that the surzhuk is a kind of Ukrainian national language that arose as a result of use of words of the Ukrainian and Russian languages by the speakers; it is created out of any norms and poses a threat to the national language. Surzhuk has a number of objective prerequisites, the historical character associated with the Russian factor in particular. Many years of planting the Russian language could not but affect the purity of the Ukrainian language.

Key words: mass media, negative evaluation, pejorative vocabulary, surzhuk

Постановка проблеми. Початок ХХІ ст. характеризується зміною мовних смаків носіїв мови, які відзначаються відмовою від певних стереотипів і штампів, прагненням відшукати нові засоби вираження, насичені образністю, емоційністю й відповідною тональністю.

Журналістські матеріали, інформуючи адресата про навколишній світ і прагнучи сформувати в нього прогнозоване ставлення до цієї інформації, впливають на емоційну сферу читача, викликають певні психологічні реакції. Досягнення відповідної реакції забезпечується використанням передусім експресивних, емотивно-оцінних мовних засобів.

Надаючи перевагу політико-ідеологічній сфері суспільного життя, публіцистичний стиль спрямований на те, щоб передусім ідеологічно впливати на адресата, формувати в нього суспільно-політичну свідомість. Публіцистичне мовлення покликане створювати громадську думку або виробляти певне ставлення суспільства до тих чи тих явищ і подій внутрішньополітичного й міжнародного життя. Поширенню публіцистичного мовлення сприяють засоби масової комунікації, що тісно пов'язані з повсякденним життям суспільства й активно відображають у собі характерні ознаки мовного процесу сучасності, багато в чому визначаючи напрямки його розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В останні роки з'явилися нові спроби теоретичних досліджень суржику в працях О. Є. Голод [1], Ю. В. Калужинської [2], Е. В. Кузнецової [4], О. А. Сербенської [5] та інших. Слушною є думка О. А. Сербенської, що сьогодні слово «суржик» почали вживати і в широкому розумінні – як назву zdegradovanogo, ubogogo духовного світу людини, її відірваності від рідного, як назву для мішанини залишків давнього, батьківського із тим чужим, що нівелює особистість, національно-мовну свідомість. Скалічена мова отуплює людину, зводить її мислення до примітива. Адаже мова виражає не тільки думку. Слово стимулює свідомість, підпорядковує її собі, формує. Суржик в Україні є небезпечним і шкідливим, бо паразитує на мові, що формувалась упродовж віків, загрожує змінити мову [5, с. 4].

Постановка завдання. Описати функції суржику у засобах масової комунікації, проаналізувати особливості функціонування суржику та його вплив на мову засобів масової комунікації та усне розмовне мовлення.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Останнім часом у мові українських засобів масової інформації переважають негативнооцінні лексеми або як їх ще називають – пейоративи. Пейоративи – це лексичні одиниці, в структуру лексичного значення яких входить конотативний аспект (негативна емотивна сема), за допомогою якого виражається негативне ставлення мовця до адресата [1, с. 3]. Часто це може бути вульгарна, просторічна, жаргонна лексика. Українські дослідники пейоративної лексики в мові преси О. Є. Голод та Ю. В. Калужинська зауважують, що друкованим медіа-текстам притаманна в цілому нейтральність оповідального тону, але останнім часом вживання лексем з негативною оцінкою значно активізувалося [1; 2].

Оцінка – складний феномен для наукового опису і теоретичного пояснення, що зумовлено онтологічною універсальністю категорії оцінки. Оцінний компонент може бути зведений до вираження двох протилежних оцінок: позитивної (меліоративної) і негативної (пейоративної) [2, с. 196].

Оцінні слова передають суб'єктивну оцінку мовцем певного об'єкта, всієї повідомлюваної інформації або адресата повідомлення. Вони можуть виражати схвалення чи осуд, погрозу або критику, вияв симпатії чи антипатії, любов чи ненависть, тобто різні емоції та оцінки людини. Тому їх найчастіше називають емоційно-оцінними назвами, які мають виразний позитивний або негативний характер.

Для позначення поняття оцінності учені оперують термінами «емоційна», «емоційно-оцінна лексика» та «емоційно-експресивна лексика» як взаємозамінними. До емоційної лексики передусім відносять слова, які позначають назви певних почуттів і є емоційним вже за своїм лексичним значенням.

Негативна оцінка – це функціональна категорія і один зі способів вираження ставлення мовця до предметів навколишньої дійсності. Об'єктом негативної оцінки є будь-який предмет чи особа як джерело виникнення у мовця негативних почуттів та емоцій. В основі негативної оцінки лежить відношення між суб'єктом та об'єктом, яке відображається за допомогою приписування цінностей предмету [2, с. 79].

Основний аспект лінгвістичної інтерпретації емоції та оцінки – це їхня реалізація у мовленні, що особливо яскраво проявляється у так званій емоційно-оцінній лексиці. Указана група лексики

становить собою проблемне питання в сучасному мовознавстві, оскільки не існує єдиного терміну на її означення, єдиної класифікації та єдиного розуміння її сутності.

Автори першого українського словника лінгвістичних термінів Є. В. Кротевич і Н. С. Родзевич дану групу лексики визначають як емоційну і у дефініції вказують, що це «слова, які служать для вираження почуттів та настроїв людини» [3, с. 58]. У складі цієї лексики, на думку цих мовознавців, виділяються такі групи:

1) слова, що безпосередньо означають почуття: *любов, ненависть, радість, жах, покора* тощо;

2) слова, у значенні яких дається оцінка явища, предмета: *хороший, поганий, жахливий, чудовий* тощо;

3) слова, в яких емоційне ставлення до предмета або явища виражається граматичними способами, особливими суфіксами та префіксами: *кошенятко, вістряга, бабуся, малесенький* тощо [5, с. 58].

Залежно від характеру ставлення носія мови до оцінюваного об'єкта оцінка може бути трьох видів: 1) позитивна, 2) негативна, 3) нейтральна. Позитивна та негативна оцінки виражають відповідно схвальне / несхвальне ставлення суб'єкта оцінки до властивостей референта, нульова оцінка передає оцінно-нейтральне (байдуже) ставлення носія мови до них.

Одним із засобів негативної оцінки є суржик, умисно вжитий для характеристики осіб, їхньої поведінки, а також як засіб висміювання учасників комунікативного процесу. Розкутість у використанні мовних засобів сприяє не тільки емоційності та експресивності журналістського матеріалу, але й позначається на якості журналістського тексту – друкованого, аудійованого чи візуалізованого.

Останні кілька років на шпальтах видань та інших засобів масової комунікації постійно критикується російська влада, зокрема і чинний президент Російської Федерації, взагалі критикують журналісти все російське. Так, наприклад, в тематиці антиросійських та антимосковських заходів автори подають суржикові словосполучення, напр.: *довольно кормить* (рос.) – *довольно кормить* (сурж.) – *досить годувати* (укр.), пор.: *«Імперія розпадеться остаточно. Відділяться татари, башкири – Республіка Ідель – Урал. У Сибіру навіть демонстрації були: «Довольно кормить Москву». Там якути, а вони – дуже антимосковські. Кавказ, Дон відділяться. Кубань – ми заберемо»* («Gazeta.ua», 25.07. 2018).

У мові українських засобів масової комунікації піддається критиці та трансформації словосполучення *руський мир*, що в класичному розумінні вважається культурно-історичною ідеєю міжнародного, міждержавного і міжконтинентального співтовариства, об'єднаного причетністю до Росії і прихильністю

до російської мови та культури. У новітній історії поняття *руський мир* було повернуто в поле активних громадських дискусій, більшість істориків та політологів вважає, що президент Російської Федерації Володимир Путін присвоїв собі термін *руський мир*, перетворивши його в політичний лозунг. Українські журналісти піддають критиці все, що стосується *руського мира*, і передають словосполучення графічно українською мовою, напр.: *руський мир* (рос.) – *руський мір* (сурж.) – *російський світ* (укр.). Пор.: *«А так є надія, що не стануть адептами «руського міра», а будуть справжніми українцями», – вважає жінка.... І у дітей відкладається в голові, що це «руський мір». Що це Путін прислав. А ми спілкуємося українською, співаємо...»* («Gazeta.ua», 23.10.2018); *«Але більшість генералів закінчували Військову академію генштабу Росії у Москві. У цих людей «руський мір» у головах. Журналісти кілька разів ловили білоруських генералів на проросійських, антиукраїнських висловлюваннях»* («Gazeta.ua», 28.02.2016). Особливо гострій критиці піддаються російські заходи та плани, що стосуються військових подій на Сході України, напр.: *«... зрозуміти очевидність цієї ситуації досить подивитися, що відбувається через два роки на окупованих територіях. Там не прижився «руський мір». Донбас не змогли заразити цим вірусом, ця ідеологія не змогла перебороти їх внутрішню ідентичність»* («Gazeta.ua», 19.04.2016).

Русский мир критикують не тільки журналісти, але й державні службовці: *«Супрун розгромила «руський мір» ...на марші з портретами людей, про яких вони часто не знають, у компанії ніколи не старіючих «штатних» ветеранів, які воювали це бувши дітьми або навіть не народившись. Тому що «руський мір» це про цинічні крадіжки і брехню»* («Gazeta.ua», 9.05.2019).

З негативною оцінкою вживають суржикізм щодо всього російського, напр.: *пажалуйста* (рос.) – *пажалуста* (сурж.) – *будь ласка* (укр.), *фантастическая* (рос.) – *фантастична* (сурж.) – *фантастична* (укр.), пор.: *«Я винайшов нову техніку масажу в російському стилі кулаками і кісточками! Пажалуста! Фантастична!»* («Gazeta.ua», 16.06.2014); щодо поведінки президента Російської Федерації Володимира Путіна вживають навіть суржикові речення та звертання, пор.: *«Создадим русский свиначник во главе с президентом», – викрикує пенсіонер, що проходить повз. Відставка! Революція!, – кричить натовп. Біля вивіски «Комітет Верховної Ради»...* («Газета по-українськи», 03.12.2019); *«Здрастуй, Дедушка Мороз, нащо тобі трати?! (заг.) Минулого тижня на великій прес-конференції з Володимиром Путіним журналістка-інвалід із далекосхідної райгазети, перш, ніж поставити запитання, поскаржилася, що на вході до залу охоронці відібрали в неї милиці, а без них жінці важко було дістатися до свого*

стілля. Мовляв, вибачте, що звертаюся сидячи» («Україна молода», 26.12.2014).

Суржикізм широко вживають з метою негативної оцінки народних депутатів, державних службовців, посадових осіб тощо. Російську лексему *жулик* (українською *шахрай*) передають графічно українською мовою, а російське слова *бред* суржиком *бред* (українською *марення*), пор.: «А ми кажемо: альтернатива є! І це є національна альтернатива. Бо вони є бариги, зрадники і жуліки. Забезпечити всі потреби українського суспільства, звісно, що можна. 116 млрд. українських грошей за останні 10 років вивезли в офшори...» («Україна молода», 22.02.2017). Підсилює негативну оцінку суржикізм *бред* (рос. *бред*, укр. *марення, маячіння, маячення, маячня*), пор.: «За пропагандою застудили нардепа, який все заперечує: це жуліки видумують всякий бред» (заг.) («Gazeta.ua», 4.09.2014).

Суржикізм використовують не тільки для негативної характеристики високопосадовців, але й щодо українських бізнесменів. Російський арготизм *подельник* «людина, судима у тій самій справі, за тією ж статтею; займається тією ж справою, що працює разом; колега, соратник, компаньйон» подають в українській графіці, пор.: «Взяти публічну відповідальність на себе і своїх *подельників* з фракції відповідальність за редути на Донбасі, які нанесли збитки українському бюджету в розмірі 1% ВВП на 2017 рік» («Gazeta.ua», 21.10.2017); «Натомість їм дозволяють далі заробляти на країні. Звичайно, Ахметову і Фірташу з Януковичем було простіше, вони були прямими *подельниками*. З Юлею трохи гірше. Але в ситуації, що склалася, вони думають: «Нічого страшного з Юлею ми вже працювали» («Gazeta.ua», 25.02.2014).

Від російського дієслова *порешать* «провести деякий час, вирішуючи що-небудь, знаходячи необхідну відповідь, визначаючи шукане» утворено в українській графіці суржикізм «*порешать*», що надає газетним текстам негативної оцінки щодо високопосадовців та осіб, що до них наближені, пор.: «Існують якісь групи. Кожен їхній представник може зайти на Банкову й «*порешать*» питання. Ці залаштункові домовленості не мають відношення до політики. Це нищить перспективи України» («Gazeta.ua», 28.04.2018); «Нардеп-«фронтівець» вирішує майнові справи в Раді (заг.) У перехопленій СМСі від невідомого молодого депутата депутату-«фронтівцю» Диріву Анатолію... Цікаво, чи встигла «*порешать*» це питання Ганна Володимирівна Онищенко, яка до вчора була головою реєстраційної служби...» («Gazeta.ua», 3.12.2014).

Із негативною оцінкою щодо колишнього прем'єр-міністра України Миколи Азарова автори вживають лексему *папереднік* від українського

попередник «той, хто перебував, жив, працював або виконував якісь функції де-небудь перед кимсь» [6, с. 189], але передано максимально так, як це слово вимовляв колишній високопосадовець. Пор.: «Це питання не тільки до цього уряду, продовжує Михайло Гончар, а й до попередніх, включаючи «*папередніков*» (Кабмін Миколи Азарова). Вони набралися різних кредитів, а пік виплат за ними припадає на 2019 рік» («Gazeta.ua», 23.10.2018).

Журналісти аналізовану лексему вживають не тільки щодо критики Миколи Азарова, але інших державних осіб, які працювали в попередні роки, напр.: «Бо, як ви знаєте, є той багатотраждальний китайський кредит на «Повітряний експрес», хоча частину грошей з нього розікрали «*папереднікі*». У кінцевому підсумку ми все ж дійшли до концепції легкого метро, яке повинно пройти по поверхні, повноцінно з'єднати...» («Газета по-українськи», 8.07.2017); «...українці, які просто на заході нікому не потрібні. Влада вважає народ бидлом, яке мусить платити їй шалені тарифи й податки. Досвід «*папередніков*» не враховують. Рано чи пізно знову настане такий момент, коли рвоне. Як гадаєте, чим закінчиться... «Пане президенте, не повторюйте помилок «*папередніков*» накладіть вето на цей ганебний закон, який був обманом протягнутий через парламент. Не провокуйте людей!»...» («Gazeta.ua», 25.02.2016).

Лексему *ополченець* «учасник, борець ополчення» [6, с. 722] (рос. *ополченец*) у тематиці подій на окупованих територіях України подають максимально до російської орфоєпії, таким чином надаючи негативної характеристики цим особам, пор.: «...захистили їх від румунської мови? Зрозуміло, що зробити це все могла лише одна «організація». Та сама, що озброює нині донбаських «*апалченцев*».» («Gazeta.ua», 28.02.2018); «...вони вже навіть не приховують звідки приїхали. Путлер скільки завгодно може доказувати, що він тут ні до чого і на сході воюють лише «*апалченци*», але ми всі, хто перебуває в Іловайську, на власні очі бачимо, що це не так. Російські війська присутні на наших територіях...» («Gazeta.ua», 23.08.2014).

Висновки і перспективи подальших розвідок. Таким чином, суржикізм з пейоративною оцінкою утворюються від загальноживаних та жаргонізованих лексем на позначення різних назв, ознак, процесів, дій та станів, що відбуваються в приватному та суспільному житті. У сучасних українських засобах масової комунікації суржикізм частотні, адже автори статей не задумуючись використовують їх у своїх публікаціях. Більше того, за допомогою суржику відображають негативні процеси і явища, що відбуваються у суспільстві і доносять до читача відповідну думку про ті чи інші події.

Література

1. Голод О. Є. Особливості семантики та функціонування пейоративної лексики в сучасній німецькій мові: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови». Львів, 2001. 18 с.
2. Калужинська Ю. В. Лексико-словотвірна вербалізація негативної оцінки у мові української газетної періодики початку XXI сторіччя: дис. на здобуття наук. ст. канд. філол. наук за спеціальністю 10.02.01 «Українська мова» (035 – Філологія). Переяслав-Хмельницький., 2017. 259 с.
3. Кротевич Є. В., Родзевич Н. С. Словник лінгвістичних термінів / за ред. Є. В. Кротевича. Київ : Вид-во АНУРСР, 1957. 236 с.
4. Кузнецова Т. Соціолінгвістична сутність суржику. Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства: Збірник наукових праць. Випуск 4. Українське і слов'янське мовознавство. Міжнародна конференція на честь 80-річчя професора Йосипа Дзендзелівського. Ужгород, 2001. С. 277–280.
5. Сербенська О. А. Мова газети і мовотворчість журналіста в аспекті соціально-культурного розвитку суспільства: автореф. дис... докт. філол. наук: 10.02.01. Львів, 1992. 38 с.
6. Словник української мови : в 11-ти т. Київ : Наук думка, 1970-1980. Т. I–XI.
7. Ставицька Л. Короткий словник жаргонної лексики української мови [Електронний ресурс]: містить понад 3200 слів і 650 стійких словосполучень. К.: Критика, 2003. 336 с.

References

1. Holod O. Ye. (2001), *Osoblyvosti semantyky ta funktsionuvannya peioratyvnoi leksyky v suchasni nimetskii movi: avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. filol. Nauk, [Peculiarities of semantics and functioning of pejorative vocabulary in contemporary German language]*, 18 p.
2. Kaluzhynska Yu. V. (2017), *Leksyko-slovotvirna verbalizatsiia nehatyvnoi otsinky u movi ukrainskoi hazetnoi periodyky pochatku XXI storichchia: dys. na zdobuttia nauk. st. kand. filol. Nauk [Lexical-word building verbalization of negative evaluation in the language of Ukrainian periodicals at the beginning of XXI century]*, Pereiaslav-Khmelnytskyi. 259 p.
3. Krotevych Ye. V., Rodzevych N. S. (1957), *Slovyk lnhvistychnykh terminiv [Dictionary of linguistic terms]*, Kyiv : Vyd-vo ANURSR, 236 p.
4. Kuznetsova T. (2001), *Sotsiolinhvistychna sutnist surzhyku [The sociolinguistic essence of the surzhyk]*, Suchasni problemy movoznavstva ta literaturoznavstva: Zbirnyk naukovykh prats, 4, Ukrainske i slovianske movoznavstvo. Mizhnarodna konferentsiia na chest 80-richchia profesora Yosypa Dzendzelivskoho, Uzhhorod, 277–280 p.
5. Serbenska O. A. (1992), *Mova hazety i movotvorchist zhurnalista v aspekti sotsialno-kulturnoho rozvytku suspilstva: avtoref. dys... dokt. filol. nauk [The language of the newspaper and the language-building of journalist in the aspect of socio-cultural development of society]*, Lviv, 38 p.
6. *Slovyk ukrainskoi movy : v 11-ty t (1970-1980)*, [Dictionary of Ukrainian language]. Kyiv : Nauk dumka.
7. Stavyska L. (2003), *Korotkyi slovyk zharhonnoi leksyky ukrainskoi movy [A short dictionary of slang vocabulary of the Ukrainian language]*, Kyiv : Krytyka, 336 p.

Левченко Татьяна Николаевна, кандидат педагогических наук, доцент, доцент кафедры украинской лингвистики и методики обучения ГВУЗ «Переяслав-Хмельницкий государственный педагогический университет имени Григория Сковороды» (ул. Сухомлинского, 30, Переяслав, 08401, Украина); e-mail: tanyalevchenko2010@ukr.net; <https://orcid.org/0000-0002-4275-7701>

Levchenko Tetiana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of Ukrainian Linguistic and Methodology of Studying Department of SHEE «Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhoriy Skovoroda State Pedagogical University» (30, Sukhomlynskyi Str. Pereiaslav-Khmelnytskyi, Kyiv Reg., Ukraine, 08401); e-mail: tanyalevchenko2010@ukr.net; <https://orcid.org/0000-0002-4275-7701>